

PAU 2026 CONVOCATORIA EXTRAORDINARIA CRITERIOS DE AVALIACIÓN XEOGRAFÍA (Cód. 35)

PREGUNTA 1. A SUSTENTABILIDADE DO MEDIO FÍSICO EN ESPAÑA. (2,5 puntos)

RÚBRICA DE RESPOTA

Valoración (0 – 0,75 puntos) – Nivel de suspenso

Coñecemento limitado ou incorrecto

- Non se xustifica o desequilibrio territorial do balance hídrico a partir dos factores físicos (clima, relevo, litoloxía, vexetación).
- Non se mencionan as porcentaxes nin os sectores clave de consumo da Figura 1.
- Cométese erros graves ao explicar as consecuencias da sobreexplotación ou ao propoñer solucións de xestión futuras, confundindo termos esenciais.

Redacción confusa e desorganizada

- Expresión pouco clara, vocabulario moi limitado ou puramente coloquial.
- Erros gramaticais e ortográficos frecuentes.
- Dificultade para seguir a estrutura do texto e para argumentar as ideas de forma coherente.

Valoración (0,75 – 1,5 puntos) – Nivel de aprobado

Coñecemento xeral

- Descríbese correctamente que o balance hídrico desigual se basea nas diferenzas de precipitación entre o norte e o sur peninsular.
- Menciónase que a agricultura é o sector que máis auga consome e gasta en España elevando a presión sobre os recursos, pero sen afondar nas dinámicas físicas (inclinación da Meseta, litoloxía) nin en riscos específicos como a intrusión salina ou a desertificación.
- Propón algunha solución xenérica baseada no aforro ou en obras tradicionais sen aludir á xestión integrada de concas nin a recursos non convencionais técnicos.

Redacción axeitada

- Expresión correcta, pero pouco variada.
- Hai algúns erros menores de gramática ou ortografía.

-A estrutura do texto é básica, cunha organización sinxela e un uso moi xenérico dos termos xeográficos.

Valoración (1,5 – 2,0 puntos) – Nivel de notable

Explicación completa

-Detállanse factores físicos (clima, relevo, topografía, lousas/calcarías) que inflúen no desequilibrio hídrico relacionándoos cos datos do mapa.

-Explicase o patrón de usos consuntivos a partir do gráfico salientando o peso do regadío agrario.

-Menciónase o comportamento dos riscos por sobreexplotación (esgotamento de acuíferos, humedais) e as solucións sostíbeis baseadas na modernización de redes ou a desalinización, pero sen relacionalo de todo co marco normativo europeo nin coas proxeccións cuantitativas do cambio climático.

Redacción clara e ben estruturada

-Expresión fluída, vocabulario adecuado e variado.

-Empréganse con propiedade termos técnicos como escorrentía, balance hídrico, estiaxe, acuíferos ou usos consuntivos.

-A gramática e ortografía son correctas. A estrutura do texto é coherente.

Máxima valoración (2,0 – 2,5 puntos) – Nivel de sobresaliente

Coñecementos

a) Factores físicos que condicionan os recursos hídricos que se indican na figura 2 (1 punto)

- Expón con claridade a profunda desigualdade territorial baseándose no mapa do balance hídrico anual.

- Identifica con precisión as cuncas excedentarias (Cantábrico, Galicia Costa e Miño-Sil...) fronte ao déficit estrutural de auga cronificado en gran parte das concas mediterráneas e do sur peninsular.

- Xustifica cientificamente esta disimetría a través de factores físicos: clima (contraste entre a influencia oceánica de precipitacións abundantes/regulares e o clima mediterráneo con chuvias escasas, irregulares e torrenciais); relevo (inclinación da Meseta cara ao oeste que orienta a drenaxe e a escorrentía cara á vertente atlántica); e réxime fluvial (irregularidade dos ríos mediterráneos marcados por fortes estiaxes estivais que limitan o recurso).

b) Pautas de consumo e riscos relacionados coa sobreexplotación dos recursos hídricos (1 punto)

- Demostra, a partir da lectura do gráfico de usos consuntivos, que o regadío agrario é o

principal consumidor en España, situándose moi por riba do uso doméstico, industrial e municipal.

- Argumenta as causas económicas e territoriais deste consumo: localización da agricultura máis rendible na "España seca" (litoral mediterráneo e sur) onde o clima obriga a irrigar para garantir a produción, xunto coa expansión recente da superficie regada e a persistencia de sistemas de rega tradicionais pouco eficientes.

- Describe con rigor os principais riscos ambientais derivados desta presión: sobreexplotación de acuíferos, conflitos territoriais/de uso, deterioración severa de ecosistemas fluviais e zonas húmidas, e o proceso de intrusión salina en áreas costeiras.

c) Solucións sostibles para xestionar estes recursos (0,5 puntos)

- Proxecta os efectos críticos do cambio climático a futuro: diminución das precipitacións medias, ascenso térmico e maior frecuencia/intensidade de secas, traducidos na redución de caudais e menor recarga de acuíferos, sobre todo nas concas mediterráneas.

- Desenvolve as liñas de xestión sustentable propostas: modernización e tecnificación do regadío (introdución do rego por goteo para reducir o consumo e as perdas) e impulso das augas non convencionais (reutilización de augas depuradas e desalinización nas áreas deficitarias), especificando a necesidade de controlar o seu impacto enerxético e ambiental.

- Conclúe xustificando o fin último destas medidas: garantir a seguridade hídrica, corrixir os desequilibrios territoriais e asegurar o recurso para as xeracións futuras a través da adaptación climática.

Redacción / extensión-capacidade de síntese

-Expresión precisa e variada, cun uso impecable de vocabulario técnico avanzado (usos consuntivos, balance hídrico, litoloxía carbonatada, intrusión salina, caudal ecolóxico, seguridade hídrica)

-Gramática e ortografía perfectas. O texto está perfectamente organizado, con progresión lóxica, madurez e rigor.

PREGUNTA 2. ORDENACIÓN DO TERRITORIO NO ENFOQUE ECOSOCIAL E ECONÓMICO. (2,5 puntos)

2.1. Identifique as problemáticas expostas no seguinte texto en relación co tipo de turismo (1,5 puntos). Sinala outros modelos de turismo alternativos (1 punto).

RÚBRICA DE RESPOTA

Valoración (0 – 0,75 puntos) – Nivel de suspenso

Coñecementos

-Apenas hai explicacións nin relación cos contidos e a resposta só contén xeneralidades ou ambigüidades.

Redacción / extensión-capacidade de síntese

- Na redacción abundan as imprecisións, palabras inventadas, frases incoherentes ou mal articuladas.

- A resposta é escasa e a desenvolve dunha maneira forzada a base de vaguidades.

Valoración (0,75 – 1,5 puntos) – Nivel de aprobado

Coñecementos

-Realiza unha identificación simple do documento e fai unha breve explicación da turismofobia.

Redacción / extensión-capacidade de síntese

-A expresión é formalmente correcta, pero demasiado simple e non hai un dominio claro do vocabulario específico.

-A resposta repite conceptos dunha maneira un tanto forzada e falta precisión.

Valoración (1,5 – 2,0 puntos) – Nivel de notable

Coñecementos

-Inclúe todas as cuestións propostas na pregunta pero nalgúnha delas falta profundidade nos contidos (segundo o recollido na rúbrica de sobresaliente) ou ten imprecisións.

Redacción extensión-capacidade de síntese

-A redacción é correcta e organizada, empregando o gráfico para as súas argumentacións dunha forma ben estruturada, mais non afonda na problemática.

Máxima valoración (2,0 – 2,5 puntos) – Nivel de sobresaliente

Coñecementos

-Turismo de masas, especialmente en áreas costeiras e vencellado ao turismo de sol e praia, manifestamente maioritario no litoral mediterráneo e nos arquipélagos.

-Impactos medioambientais e urbanísticos: deterioro por contaminación mariña, sobreproducción de lixo, perda de biodiversidade natural e saturación edificatoria.

-Turismofobia: protestas da cidadanía contra o turismo masivo, que provoca tamén incremento dos prezos dos alugueres e xentrificación en cascos históricos e outros barrios.

- Outros modelos de turismo alternativo, máis respectuosos co medio ambiente, poderían ser o turismo natural, que pon énfase nas rutas de sendeirismo e actividades de natureza; e o

turismo rural, ata agora non masificado e menos contaminante. Tamén se podería citar o turismo cultural e mesmo o turismo de montaña en estío, que neste intre tampouco está masificado.

Redacción extensión-capacidade de síntese

-A redacción é correcta, a argumentación coherente e o vocabulario axeitado.

-A resposta desenvólvese con profundidade, claridade e precisión.

2.2. Identifique os tipos de documentos presentados nas figuras 3 e 4 (1 punto), e analice a situación demográfica actual de España, explicando as características e consecuencias da súa estrutura (1,5 puntos).

RÚBRICA DE RESPOSTA

Valoración (0 – 0,75 puntos) – Nivel de suspenso

Coñecementos

-Apenas hai explicacións nin relación cos contidos e a resposta só contén xeneralidades ou ambigüidades.

Redacción / extensión-capacidade de síntese

-Na redacción abundan as imprecisións, palabras inventadas, frases incoherentes ou mal articuladas.

-A resposta é escasa e a desenvolve dunha maneira forzada a base de vaguidades.

Valoración (0,75 – 1,5 puntos) – Nivel de aprobado

Coñecementos

-Realiza unha identificación simple dos documentos e fai referencia a cuestións moi básicas, relacionadas coa forma da pirámide e a distinción entre a España que medra e a que debece.

Redacción / extensión-capacidade de síntese

-A expresión é formalmente correcta, pero demasiado simple e non hai un dominio claro do vocabulario específico.

-A resposta repite conceptos dunha maneira un tanto forzada e falta precisión.

Valoración (1,5 – 2,0 puntos) – Nivel de notable

Coñecementos

-Inclúe todas as cuestións propostas na pregunta pero nalgúnha delas falta profundidade nos contidos (segundo o recollido na rúbrica de sobresaliente) ou ten imprecisións.

Redacción extensión-capacidade de síntese

- A redacción é correcta e organizada, empregando o gráfico para as súas argumentacións dunha forma ben estruturada, se ben non inclúe algúns dos conceptos ou termos importantes nas cuestións demográficas.

Máxima valoración (2,0 – 2,5 puntos) – Nivel de sobresaliente

Coñecementos

-A figura 3 correspóndese cunha pirámide de poboación do ano 2024 publicada polo INE (Instituto Nacional de Estadística) cos grupos de idade quinquenais reflectindo a porcentaxe de individuos sobre o total, cunha clara forma regresiva, de tipo peonza, na que tamén se integra a proporción da poboación estranxeira por grupos de idade.

-O mapa da figura 4 é un mapa de España de división provincial, de coropletas, que reflicte o crecemento vexetativo en rangos porcentuais. O litoral mediterráneo, desde Barcelona a Almería, e Madrid (xunto coas provincias limítrofes de Guadalajara e Toledo) acadan as cifras máis elevadas de crecemento, mentres o interior peninsular, noroeste e boa parte do norte teñen crecementos nulos ou negativos.

-As características da pirámide de poboación obedecen ao modelo de novo réxime demográfico (baixa taxa de natalidade e mortalidade, con crecemento vexetativo nulo ou negativos, elevada esperanza de vida), mesmo segunda transición demográfica (incremento da solteiría, retraso do matrimonio, postergación do primeiro fillo, expansión das unións de feito e consensuais, incremento de nacementos fóra do matrimonio, alza das rupturas familiares e diversificación dos modelos familiares; a isto habería que xuntar o factor migratorio).

-As consecuencias desta situación demográfica están relacionadas co avellentamento demográfico e a dificultade de soste-lo sistema de pensións, a xerontocracia e a necesidade de recorrer á inmigración para abastecer ao mercado laboral, especialmente en empregos do sector primario e terciario onde hai falla de man de obra autóctona.

Redacción extensión-capacidade de síntese

-A redacción é correcta, a argumentación coherente e o vocabulario axeitado.

-A resposta desenvólvese con profundidade, claridade e precisión.

PREGUNTA 3. ORDENACIÓN DO TERRITORIO NO ENFOQUE ECOSOCIAL E ECONÓMICO. (2,5 puntos)

3.1. Identifique o tipo de paisaxe urbana representada na figura 5 (0,5 puntos). Describa as súas principais características morfolóxicas e analice os retos aos que se enfronta este sector da cidade (2 puntos).

RÚBRICA DE RESPOTA

Valoración (0 – 0,75 puntos) – Nivel de suspenso
Coñecementos -Identificación incorrecta ou moi imprecisa da paisaxe urbana. -Descrición superficial ou errónea dos elementos do casco histórico. -Non explica a evolución histórica nin as funcións urbanas actuais, ou faino con erros conceptuais relevantes. -Non identifica problemas urbanos ou faino sen relación co documento.
Redacción / extensión-capacidade de síntese -Redacción deficiente, con erros frecuentes de expresión e vocabulario inadecuado ou inexistente. -Resposta pouco estruturada, sen coherencia nin capacidade de relación. -Uso moi limitado ou incorrecto da terminoloxía xeográfica.
Valoración (0,75 – 1,5 puntos) – Nivel de aprobado
Coñecementos -Identifica correctamente o casco histórico e describe algúns dos seus elementos básicos. -Explica de forma sinxela a súa orixe histórica e menciona funcións urbanas actuais, aínda que con escasa profundidade. -Identifica algún problema urbano de maneira xeral, sen desenvolvemento nin contextualización clara.
Redacción / extensión-capacidade de síntese -Redacción comprensible, aínda que simple. -Presenta certa organización das ideas, pero con escasa argumentación. -Uso básico do vocabulario xeográfico, con imprecisións ocasionais.
Valoración (1,5 – 2,0 puntos) – Nivel de notable
Coñecementos -Identifica correctamente a paisaxe urbana e describe con detalle a trama, a edificación e os usos do solo. -Explica con claridade a evolución histórica do casco histórico e as súas funcións actuais. -Analiza un reto urbano relevante e relaciónao correctamente co caso de Vitoria-Gasteiz.
Redacción / extensión-capacidade de síntese -Redacción clara e ordenada, con boa capacidade de explicación e relación de ideas. -Emprega vocabulario xeográfico adecuado e específico.

- Argumentación coherente e ben estruturada, con poucos erros lingüísticos.

Máxima valoración (2,0 – 2,5 puntos) – Nivel de sobresaliente

Coñecementos

-Identificación precisa da imaxe: casco histórico ou centro histórico de orixe medieval de Vitoria-Gasteiz, recoñecible pola súa planta en forma de améndoa sita sobre un outeiro.

-Caracterización morfolóxica minuciosa: trama urbana pechada, densa e compacta; rúas estreitas, tortuosas e paralelas entre si adaptadas á topografía defensiva; edificacións de altura limitada; escaseza crónica de espazos verdes públicos debido ao máximo aproveitamento do espazo intramuros, matizado por procesos contemporáneos de peonalización integral sen tráfico rodado.

-Análise profunda dos retos ecosociais: problemática da turistificación e a xentrificación, que eleva o prezo dos alugueiros polo uso turístico de vivendas e expulsa á poboación tradicional menos adiñeirada cara á periferia; terciarización excluínte coa perda do comercio de proximidade substituído por franquías e tendas de souvenirs.

-Avellentamento demográfico dos residentes e degradación residencial (infravivenda, humidades, falta de accesibilidade e ascensores). Reto de aplicar plans de rehabilitación enerxética e habitabilidade sostible respectando o patrimonio sen destruír a identidade social do barrio.

Redacción / extensión-capacidade de síntese

-Redacción moi coidada, fluída e rigorosa.

-Excelente capacidade de razoamento e de relación entre ideas.

-Uso preciso e variado do vocabulario técnico.

-Estrutura clara e argumentación sólida.

3.2. Identifique o tipo de paisaxe industrial representada na figura 6 (0,5 puntos). Describa as súas características principais e analice a importancia económica para as cidades e o territorio nas que se asentan este tipo de actividades (2 puntos).

RÚBRICA DE RESPOSTA

Valoración (0 – 0,75 puntos) – Nivel de suspenso

Coñecementos

-Non identifica correctamente a paisaxe industrial ou confúndea coa industria tradicional.

-Descrición moi superficial ou incorrecta das características do parque tecnolóxico.

-Non explica as razóns da localización nin a relación coa cidade ou faino con erros conceptuais.

Redacción / extensión-capacidade de síntese

- Redacción deficiente, desordenada e con erros frecuentes.
- Escasa capacidade de razoamento e ausencia de vocabulario específico do sector industrial.

Valoración (0,75 – 1,5 puntos) – Nivel de aprobado**Coñecementos**

- Identifica o parque tecnolóxico e describe algunhas das súas características básicas.
- Explica de forma sinxela a súa localización periférica e menciona a súa importancia económica, aínda que sen profundar nin establecer relacións complexas.

Redacción / extensión-capacidade de síntese

- Redacción clara pero simple.
- Argumentación limitada e pouco desenvolvida.
- Uso básico do vocabulario xeográfico e industrial, con algunhas imprecisións.

Valoración (1,5 – 2,0 puntos) – Nivel de notable**Coñecementos**

- Describe correctamente a paisaxe industrial moderna, explicando as súas características, a localización periférica e a súa relación co sistema urbano.
- Analiza a súa importancia económica e territorial para Vitoria-Gasteiz con coherencia.

Redacción / extensión-capacidade de síntese

- Boa expresión escrita, ideas ben organizadas e razoamento correcto.
- Emprego axeitado do vocabulario específico da industria e da ordenación do territorio.

Máxima valoración (2,0 – 2,5 puntos) – Nivel de sobresaliente**Coñecementos**

- Identificación correcta da paisaxe: parque tecnolóxico ou espazo industrial de última xeración, froito da terceira revolución industrial.
- Descríbese con precisión a morfoloxía planificada: trama urbana illada, aberta, espazosa e planificada; edificios exentos e independentes de deseño arquitectónico vangardista e alturas baixas; usos do solo altamente regulados que combinan naves de alta tecnoloxía limpa (non contaminante) con laboratorios de I+D+i, sedes empresariais avanzadas e centros de formación superior ou universidades; forte calidade ambiental con abundancia de espazos naturais, amplas zonas verdes integradas (xardíns, lagoas artificiais) e excelentes redes de transporte con grandes avenidas e aparcamentos.

-Análise económica e territorial: atracción de investimentos de grandes empresas multinacionais e de capital estranxeiro; capacidade para captar e fixar talento profesional altamente cualificado (enxeñeiros, científicos); creación de sinerxías e innovación mediante o "efecto clúster", ao conectar nun mesmo espazo físico a produción, a investigación e a universidade; xeración de emprego estable, de altos salarios que dinamiza o consumo urbano; importancia como motor de reequilibrio territorial ao modernizar o tecido produtivo tradicional e afastar á cidade da degradación ambiental propia da industria pesada histórica.

Redacción / extensión-capacidade de síntese

*-Redacción excelente, precisa e ben estruturada.
-Moi boa capacidade de argumentación e relación entre conceptos.
-Uso rico, preciso e correcto do vocabulario xeográfico e económico.*

PREGUNTA 4. VOCABULARIO XEOGRÁFICO ESPECÍFICO. (2,5 puntos, 0,5 por concepto)

Defina cinco dos dez seguintes conceptos. Achegue, se procede, un exemplo significativo da España actual.

1.- Sistema de Información Xeográfica (SIX): Colección integrada de software e datos informáticos utilizados para visualizar e administrar información sobre lugares xeográficos. Un SIX proporciona un marco para recompilar e organizar datos espaciais e información relacionada para que se poidan amosar e relacionar.

2.-G20: Grupo de discusión económica, formado por 19 Estados, máis a Unión Europea onde se reúnen regularmente, dende 1999, xefes de Estado, gobernadores centrais e ministros de finanzas. Intégrano os países máis industrializados do G7, xunto con outros emerxentes de distintos continentes, e teñen por obxectivo coordinar medidas para impulsar o crecemento e intercambio económico mundial.

3.-Comunidade Autónoma: Entidade territorial que está dotada de goberno autónomo, con capacidades executivas, lexislativas e xudiciais establecidas nun Estatuto de Autonomía. A estrutura de España na Constitución de 1978 fixa a existencia de 17 CCAA, ás que se engadiron máis tarde 2 cidades autónomas (Ceuta e Melilla).

4.-BREXIT: Termo co que se coñece a saída do Reino Unido da Unión Europea. A palabra provén da combinación de "*Britain*" (Gran Bretaña) e "*exit*" (saída). A saída fíxose efectiva o 31 de xaneiro de 2020, tras un longo proceso de negociacións políticas e legais entre o Reino Unido e a UE.

5.- Meseta: Superficie plana de gran extensión, horizontal ou lixeiramente basculada, elevada con respecto ao nivel do mar. Apenas presenta accidentes topográficos de importancia e os seus rebordes poden ser montañosos. En España é a unidade principal do relevo peninsular.

6.-Barlovento: Aba dun relevo montañoso que pola súa orientación respecto ao vento dominante queda exposto ao fluxo ascendente do aire. A aba de sotavento, polo contrario, queda exposta ao fluxo descendente.

7.-AMOC: Acrónimo de *Atlantic Meridional Overturning Circulation*, cinta transportadora de calor que facilita a suavidade térmica en Europa occidental. Esta estase a ver diluída pola fusión

de xeo ártico nas costas de Groenlandia; en consecuencia, o aporte de auga doce ralentiza a corrente do Golfo, que pouco a pouco desaparecería.

8.-Energías renovables: Son aquelas que se obteñen de fontes naturais virtualmente inesgotables, ben sexa pola inmensa cantidade de enerxía que conteñen, ben porque son capaces de rexenerarse por medios naturais. Entre as enerxías renovables cóntanse a hidroeléctrica, eólica, solar, xeotérmica, maremotriz, a biomasa e os biocombustibles.

9.-Denominación de orixe: Certificación de calidade que se outorga a produtos dun determinado territorio do que toman o seu nome, que asegura certas características comúns que todos deben cumprir. Resulta cada vez máis frecuente en produtos agrarios (viños, aceites, carnes, legumes, queixos, doces, etc.). Un consello regulador autoriza a exhibir o distintivo aos produtores da zona que cumpran os parámetros esixidos.

10.-Economía Colaborativa (economía circular): Modelo de produción e consumo que implica compartir, alugar, reempregar, reparar, renovar e reciclar materiais e produtos existentes todas as veces que sexa posible para crear un valor engadido. Deste xeito, o ciclo de vida dos produtos estendese e redúcense os residuos ao mínimo.